

G y ö n g y m o n d a t o k.

(Ujkori írótól.)

K e v é l y s é g.

Mily nagy balgatagság csak embernek lenni,
Mégis a hasonló embert fel sem venni!
S aval, hogy valaki másikat megvetett,
Aval követelni tőle becsületet?
A kevélység csupán a bolondok gondja:
Úgy van, mert a kevély a világ bolondja.
Hát a világnak ily bolondja sok van-e?
Hogyne? sőt a világ az ily bolondoké;
Sőt már a kevélyek oly nagy számmal vannak,
Hogy a ki neim kevély, azt tartják bolondnak. *Csokonai.*
A kevélyek soha sem boldogok. *Voltaire.*

K í n. K í n z á s.

Minél több kínt szenved az ember, a vége annál édesebb, —
mint zord északi szél után az enyhe lég. *Lafontaine.*

A kínzás az igazság kiderítésére oly kétes eszköz, hogy meg
nem engedhetése kétségkívüli; mert azt kevésbé veszélyes eszkö-
zök nélkülözhetővé teszik. *Feder Henrik.*

K i n c s.

Az aranyat és ezüstöt csak az becsüli nagyra, a ki sárístenet
imád. *Shakespeare.*

Az ember kincs után sóvárog, —
S ha intnek a csábos sugárok,
Megjárja a mély tenger ágyát,
És fúr sötét hegyekbe bányát. *Tompa.*

Az arannyal telt zacskó
Csak boldogság mellett jó. *Kisfaludi Sándor.*

Kincs elaltat hálát, régi boszut felmar,
Kincs váj sebet újra, hol behegedt a var;
Kincs egyenest görbit, egyenesit görbét:
De ügyesen kell ám használni az örvét. *Arany János.*

Kitünő drágakövek értékét nem a természet adta, hanem a vélemény, mely egyhelyt a kárbunkulust emeli ki, máshelyt a gyémántot. A ragyogó drágakövek kedvesen hatnak a figyelemre, — csakhogy a lelket elfoglalják, nyomasztják, puhítják s erejéből kivetkeztetik. *Petrárka.*

A kincs alkalmatlan teher és ellenzéke a szerénységnek. A ki véletlenül kincsre talál, jobb volna a kígyóra találnia. A rögtönzött kincs hasonló az álmodási bolondsághoz. *Petrárka.*

Király.

A népek a királynak tulajdonítják, a mit ő maguk tesznek: harezolnak, — s kié a dicsőség? a királyé; fizetnek, — s ki áll fényben és pompában? a király. Az óriási talapzat bámulja a törpe terhet: emberi együgyűség! A király a lovag; a nép a ló. Csakhogy ez a ló lassanként átalakúl: kezdetben számár, utoljára oroszlán -- s akkor ledobja lovagját — s néha fel is falja. *Hugo Victor.*

Egy királynak kell látni minden könnyeket; magának könnyezni nem szabad. *Katona József.*

A királyoknak két eszközük van a számitásra: pénz és valóság, melyekben azonban sokszor csalatkoznak. *Voltaire.*

A király a bűnösökre mennyköveket szórhat; de ő akkor földi isten, mikor boldogit. *Rousseau.*

Szent ugyan személye minden királynak; ámde szent a nemzet is; és ezek egymásban élnek. Kihalnak a királyok s él a nemzet. *Kisfaludi Sándor.*

A király biztosíthat magának százezer kart, s egy szivet nem képes. *Fontenelle.*

A trón meg tudja ingatni a legszilárdabb erényt is. *Corneille Tamás.*

A királyok sohasem erőtelen ellenségek. *Corneille Péter.*

Ha nincs kire hagyd az országot, hagyd a honpolgárookra a szabadságot. Ennél kedvesebbet, hozzád illőbbet nem adhatsz. *Petrárka.*

Kitűnés.

Minden nagy ember közli jellességét azon helylyel, a hol lakik s azon időkorral, a melyben virágozik. *2-ik Friderik.*

Erő és szabadság hozzák létre a kitűnő embereket; erőtelen-ség és szolgaság soha is egyebet nem hoztak létre gonoszoknál. *Rousseau.*

Ragyogó mellesillagodat,
 Pávafarku czimedet,
 Halomra gyűlt aranyodat,
 Hir-felkapta nevedet
 Nem irigylem, tartsd magadnak,
 S végy, a mit tudsz ezeken;
 Szivemnek fenn nem akadnak
 Kedvei az ilyeken:
 Miglen szivem való jót él,
 Nem ingerli az ily füst s szél, --
 Nem kell neki a dibdáb
 Gyermekkedvet töltő báb. *Kisfaludi Sándor.*

Nagyobb és biztosabb is, erénnyel tünni ki, mint irodalmilag: amaz kívánatos, ez néha ijesztő is. Ha pedig ez erényhez irodalmi világosság csatlakozik, ez már magában teljes és emberi lehetőség szerint tökéletes dolog. *Petrárka.*

Kijelentés.

Ébredj halandó, s lássad mindenfelől a világ képbeszédét! *Herder.*

Isten az ő léte felőli bizonyosságunkra nézve megadta mind-azt, a mire szükségünk van. *Voltaire.*

Az örök valót sem nem látjuk, sem nem halljuk, hanem érez-zük. *Rousseau.*

Gyűjtötte: KISS MIHÁLY.

IRODALMI ÉRTESITŐ.

A végzet és szabad akarat viszonya Sophokles drámáiban. Irta *Kemény* Gábor. Sopron 1907. 50. l. E hosszú cím alatt eredeti és tartalmas kis füzetecske-t adott ki a tordai gimnázium tehetséges fiatal tanára. Egy „megrögzött balvéleményt” szándékozik vele megdönteni. Azt t. i., hogy Sophokles darabjai sorstragoediák. Szeretettel mélyed a görög világ tanulmányozásába s elmélkedései folyamán olyan tételre jön rá, a mire — mint mondja — az eddigi Sophokles-magyarázók közt nem talált. Arra t. i., hogy az antik dráma hősei épp oly nagy lelki küzdelmek közt, épp oly öntudatos és szabadakaratból folyó erőlkifjéssel küzdi végig szerepüket, mint a modern dráma hősei, s hogy ennél fogva a Sophokles darabjai sem mondhatók sorstragoediáknak. Ha régen létezett *fatum*, mely a szereplők lelkére nehezedett s tetteiket irányította, létezik ma is, s ha ma van, a minthogy van, szabadakarat és erkölcsi beszámithatóság, volt régen is, mert a világ alapjában véve mindig ugyanaz, az örök emberi benne nem változik. Szabadakarat és erkölcsi beszámithatóság nélkül ma sincs, de régen sem képzelhető drámai jellem. A Sophokles hősei, végzetszerűleg bár, de mégis saját elhatározásukból törnek czéljuk felé. Ennél fogva a S. darabjai is jellemtragoediák. Ezeknek előrebozsátása után részletes vizsgálat alá veszi *Kemény* mind a hét tragoediát; keresi, milyen viszonyban áll bennük a végzet és a szereplő személyek szabad akarata s pontosan kimutatja, hol és miben nyilatkozik meg Sophokles hőseinek tetteiben és lelki küzdelmeiben a drámai öntudatosság.

Ez a kimutatás tanulságos és ment minden tudóskodó pedantériától. Nem baj, hogy kissé nyitott kaput döngtet velük *Kemény* s hogy talán nem is létező rémképek ellen harczol. Mi nem talákoztunk azzal a „megrögzött balvéleménnyel” s a szerző nem mondja meg, hol látta. Hiszen Sophoklest az emberi jellem par